

**Synopsis chronologiæ finnonicæ,
rythmica eli ajan tieto,
Suomenmaan menoist...**

Laurentius Petri,

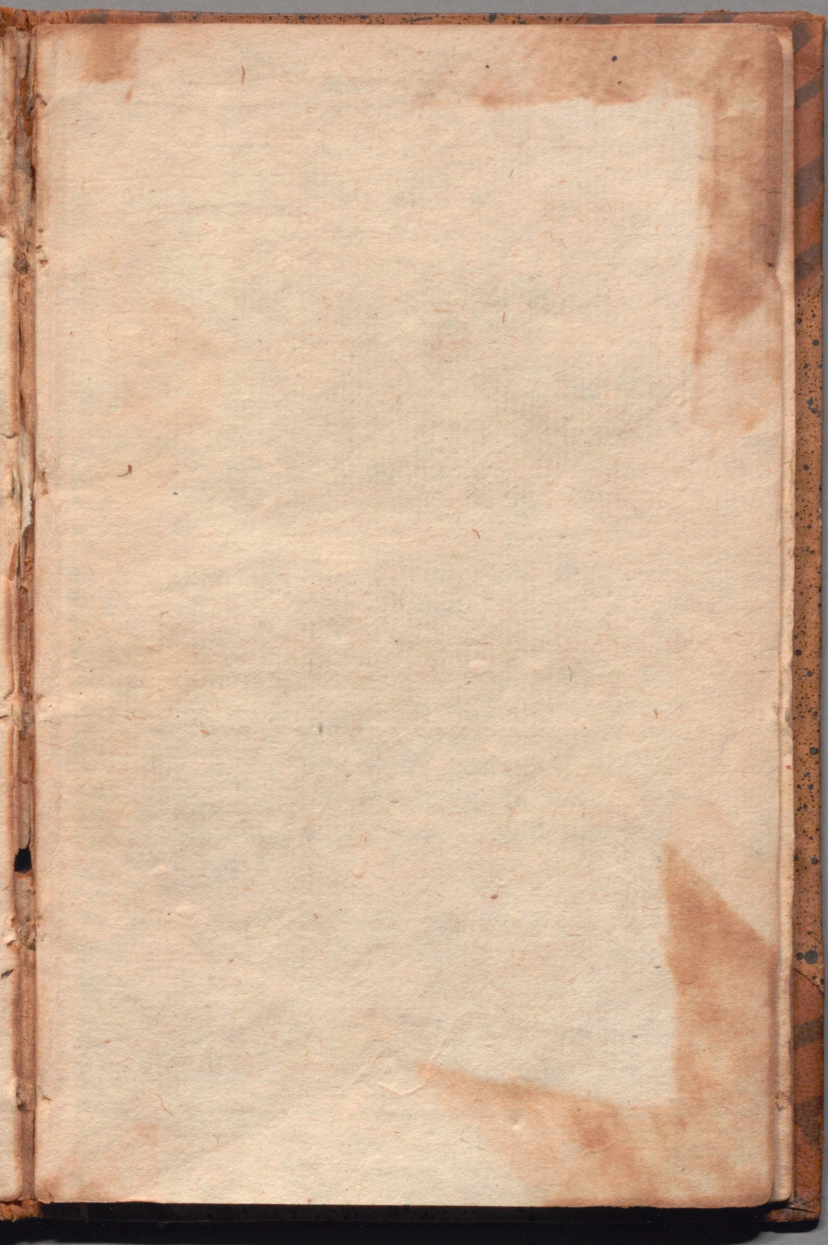
F1700 2981

6.20.9
P. 23. n° 769 1/2

So. bank.
From 1700. F1700
Hist. So. 2.981

1, 01 0

albert
Eadem synopsis, Edita 1675.

SYNOPSIS.
CHRONOLOGIÆ
FINNONICÆ,
RYTHMICA

II
Oian Lieto /

Suomenmaan menoist ja V:
scost / erinomaisest Suomen Dispoist
cungin Euningan ajall /
Lyyhäksijn rhymin coottu

à
LAURENTIO PETRI Ab: Præp:
& Pastore Tammi.

Syr. 44.

Ruudatam cunnialisja Michiä / ja meidän Jhäm / hō
tä toisens jälteen. Wonda cunnialist hōtä on Her-
ta tehnyt heidän cansans. He owat jaloia töitä teh-
net. He owat caicki aicanans ollet kytettäwät / ja
näkcauman cuin he elit / suures cunnias pidetyt. He
owat rauhas haudatut / mucca heidän nimens püssy
jäncatcisest.

L U R U S A /

Wastudest präändätty Johan Winterildä /
Euning:da Kirjan Präändäködä / Wuonna 1698.

Anno Christi 1150.
Rex Suecia 102.
S. Eric.
W Ispa suuri Suomenmaalle
 Papin pandu pacoille
 1. Henrick ensin Engelandist /
 Sept seuras tanne Ruokist
 Corkiat Erick Cuningasta
 Suomeen silloin kultuusta;
 Se sit Suomes Cansaa casti /
 Suomal. iser Uscoon saatti.
 Jota Pacanat pahat panit /
 Taca ajoit / inhmast tapoit.
1151.
Caro-
lus Vol.
Canu-
tus
 2. Her Rodolph Westgotin Maalt
 Drett sitten Suomen Saarta /
 Cuurilaist Jangit wietin /
 Cuurimaalla cuolit hyrim.
1178.
Suerob. 3. Colmas Her Folqvinus Ruokist.
 III. 4. Neljas Thomas Engelandist.
Ericus X
Johä. I.
Ericus
 XI. 5. Cosca Wuorta sata cului
 Sitt cuin Suomen Uico tuli /
 Birger Järlä jalo Herra
 Samoit se Suomen terran /
 1249. Samois Hämsen Huomiansa;
 Woiitti Hämen Jouckoinensa;
 Pacanat sit caicki täästi.
 Uscoon oitail Opill wäästi;
 Hämeen sinnan lujan ratsust

Johan jällen jätti Wätens /	125.
Eohi fire Kuorissa perusti	Valde-
Suuren Stockholmin riuusti.	mar..
5. Sitt Bispan oli Wästgötist.	1260
Bero 6. Nijn Ragvald Östgötist.	
He Rändämäl haudattin /	
Eusa Duomio Kirko pidettin.	
7. Her Catillus Westgötist taas	
Oli Pispana Suomen Maas.	Magn;
8. Sitt Her Johan Sigtunasta /	Ladu-
Wietin Upsalaan Suomesta.	lääs;
9. Maunus sitten siirtyi sian /	1481
Euta caicki kierti hän /	
Ruscol syndyn Pispa Suomeen /	Birgä;
Cosca wihdny wierax Tuoneen /	rus;
Unicangarell cannettin /	
Turcuun ensimmäisex haudattin /	
Tortti rain Pispan ajalla	
Woitti caicki Carjanmaalla;	
Caicki oitian Uscoon täänsi /	1193
Wäburihin linnan wäänsi.	
10. Tuli taas Turcuun Her Ragvald,	
Alwan oppen Abwenan Maald;	
Jonga ajat Wendläisid.	
Häpidää hdiyläisid	
Turcu ruhille pöhdettin /	
Kirko tiwinen pösettin.	
11. Sitt Her Bengti Upsalasta	1318.
12. Jäl Her Heming samast maasta.	Magn;
	Smeek;
13. Nijn Eri. xlii	

- Albert.* 13. Nhn. Her. Henrick Hermån huonest.
 1370 14. Johannes Petri jäll Suomest.
obiit. 15. Johan Westphali Turusta /
 1374. 0- Wiiddoin wißsas wißasnoosta.
biit. 16. Bero Balcki Wehmalainen
Marg. 1412. ob. Jäll oli Pißpan Suomalainen /
 1412. 17. Maunus Tawast Mynnämäest /
Ericus Hywin syndyn hywäst Wäest ;
 XIII. Tästä Dawi paljon piti /
Christ. Cuningas cans iätd kätti.
Carolus. Suomell suurex hywnderi
 VII. Pnsyi Pißpana wanhaxi.
 1452. 18. Mestar Oloff saotuu sian
 1450. Pättiön Kungioß Pißpan Tilan /
Christ. Hywi töitä paljon teki /
 I. Cuta cuollutt kätti Wäki.
 1460. 19. Sitte Mestar Conrad Bihi /
Steno Joes Opis oli wißi /
Sture. Aniniemen Adeleista /
Gub. Turun Linnan turwoista.
Regn. 1489. ob. 20. Mestar Maunus Särkilahdest /
 1489. Suomen hywäst Herraswäest /
Johän. Nlösetet ylimmäisild /
 II. Aina kättet alimmeisild.
 1500. 21. Mestar Lauri Turrippa
Suanto Turculainen wißsas iätdä
Sture. Hiljarens cans caiceim oli /
Gub. Juuri Jumalifest cuoli.
Regn. 1507

22. Mestar Johan Parafilda / 1507.
 Sanoi pian ykäist Jlda /
 Euta Pala Rindaan painwi /
 Huikia turtin Calman Haju. 1510.
 23. Her Urwei Turki Loucosta / 1510.
 Syndynnt suurest Sugusta / Stē. St.
 Oli Pispān orian ajall / junior
 Eosca juuti julmall rawall / R. G.
 Ryösti Ruokin / ryösti Suomen / Christi:
 Jumal costi Juutin Juonen. ernus. II
 Rāmāt caic' eht Eansaa castit / Tyrānus
 Pawist cuiteng erimäst ehtit ; 1521.
 Enā paha palwelit Pawi /
 Quin oikiasst Opist otit wari. D. Lu-
 Nht olcon kytos Jesuxen / eberus.
 Joca lähet Lutheruxen, 1517.
 Sepä Opin selwäst selite
 Pawin erxrist meit erit' :
 Eht se saarnais Sapaloisill /
 Culkip Sana Suomalaisill.
 Quin tuli cuulus Euningas /
 Gösta suur Ruokin Ruhtinas / Gusta-
 Se samoit Juurin juonen raan / vus I.
 Wapahē waitwast Suomen-Maan / 1522.
 Opin saatt oikian Maacundans /
 Saarnajat selwät Seuracundans;
 Pawist pahast Ruokalaiset
 Selit sekä Suomalaiset /
 Ain Apostolen Saarnalla / Ratt

400
Lada

Katt' Lutheruxen tawalla:

Cutta Wuorra Cruusi cului /

1528. 24. Her Martin Skntt Bispox tuli:

Hamesä se Udel asui /

Tonga Voica Papir paisui.

Waan jo ennen ensimäissä

Lutheruxen Oppi tässä

Westar Pietar Särtilahdest

1522. (Joc' oli tullut Saxast Nahdest)

Ditein opetti Turussa /

Kyllis / Kircois ja Schouluisa /

Ettet Paawi pal wellaist;

Wur' ain' JEsus' muistetaist.

Ja colc ike Pyspa tuli /

Got' wanha ja nuori cuuli /

Sepä Pawist perät eroitt

Kuokis Suomes Kircon menot.

Zai Lutheruxen tawalla /

Käski mekut Isänmaalla /

Latinan Loulut pojes hajot /

Mungit / Nunnat ulosfamot

Soarnans lähett Suomalaisill /

Hämäläisill / Carjallaisill /

Kytä JEsust Kirin Kielell /

Eikä kändä Darwin Tiellä.

Piri waarin Kircoist / Schouluis /

Menoist pyhist / Luguist / Lauluis /

Sabdexan caunist Nuorucaista

Waliz Turust / Wihurista /

Walle

Moille muille moscuskaman /
 Mestarexi menestymän /
 Tarper saurex Suomalaisill /
 Dispan cuitengin culuraxill.
 Cosca coicki coumist säösi /
 Lepoon sitte wämeim päästi. 1556
 25. Mestare Michel Agricola
 Eynnyh ulios Udeellmaalla /
 Turun Schoulumestari säättin / 1538
 Sikä wämeim Dispar wäättin / 1554
 Suomes Kirjoi käänsi Prääntiin
 Noist on Nsi Testamenti
 Psami-Rucous-Räsi Kirjo /
 Noit oppiman ole wirjä.
 Cosca Wenäjälä palais /
 Picaifeld idäld pojes balais. 1557
 26. Riensi Ruokis Mestare Petrus, 1558
 Pjald nimelda Follingius,
 Sepä Suomes bywäx luultin /
 Jopa cohto pahax cuultin;
 Tatalä Eansa se cadetti /
 Mitwan pahon ain ahnetti.
 Cuiin pääl couwan cannettin /
 Birca toisell annettin; Ericus
 Jona Wuonn Welä xec sodis / XIV.
 Erick / Johan yheen oie.
 27. Paulus Quusten jalo Mies /
 Turun / Wyburin towat ties;

1563. Turcuun tai Wyburist tuli /
 1554. I. Eusa Pissana ensimmäis oli.
 Johan- Wendjäl waeldaan pandin /
 mes III. Eusa pahoin cansa mendin:
 Wuotta colme fangiutta
 Kärsei cowa angarutta.
 Tuli tai wihmein Turcuhun
 Cuoli siellä sitte Sulcuhun.
 1576. Sitte oli suuri Yskävuosi /
 1580. Jona monda Suomes cuolt.
 1583. 28. Sitte Pissa Laitilosta /
 Pappin Poica Pappilasta /
 Mehtar Erick Erickin Poica /
 Joca Opis oli oikia ;
 Wieher se cuin selwät nähtin /
 Cuningas Johald Adelix tehtin.
 1594. Kirjoitti se caunin Kirjan /
 Sigis- Suomenkielisen Postillan.
 mund- Catechismuren / ja muuta /
 dus. Joisa on iwanha ja uutta.
 1588. Tain ajalla Kutto Suomes /
 1603. Eijäku liki joca Huones.
 1593. Turcu paloi Tupinensa /
 1600. Kirco tempi kelloinensa /
 Car. IX. Nuja fota sitten oli.
 1597. Claus Blämming cansa cuoli /
 1599. Heritu Carlei turtin ruimay.
 Adellil monell surtiar surmay.
 Sitte haltia hallawuosi
 1601. Tuotti monda Tuonen luopi

Jään Sulut weite Turun Sillan	1612.
Walte poltet Turun Linnan.	1614.
Pyrskö Taheti ilmenept.	<i>Gustavus</i> 1618.
Turin armos pimenept.	<i>Adolphus.</i> 1621.
Keisar alca Saxan Sodan /	1618.
Saatta monel Tuoleman cowan.	
Sösta Adolph woitti Rujan /	1621.
Särri fiellä Pryssein pian :	1626.
Waan jo ennen Wendläisild /	
Saatti Rouhan alammaisill.	1611.
Märkäjärwi paloi Turus	1624.
Dispan cuollost oldin surus.	1625.
Dispat wihlat wihburis olit /	
Jotca Herzas elit / cuolit.	
II. Mestar Eric Härtäpä Suomest.	1678. <i>o.</i>
III. Mestar Oless Elimäest.	<i>biit.</i>
29. Turcun Ruohist Rothovius,	1627.
Mestar Gsacki Smolandus:	
Bro vlias / taitawa Taimas /	
Dikia Opis / selkiä Sanois /	
Joca Bispax luodun luotu /	
Dappei paneman Suomen suotu.	
Sepä Suomest surun piti /	
Sitä kiritatoingin kyttri.	1630.
Cortian Schoulun / Gymnasiumin:	
Toimii Turcun tyllä caunin.	<i>Chri-</i>
Sitt Her Pietar Brahen amust /	<i>stina.</i>
Dromingin Christinan Armost /	1640.
Academian Suomeen saatti /	1642.
Kirian Pränkäjän Turcun tuost.	
As	Ab

4 a
Lada

Ab mun arm ist Jfämaata /
Sangen jutoist Suomen Saarta /
Ei siel' mennä Saxon wessil /
Oppi corle coron täsil.

1628. IV. Mestar Niles Wißburin wielä
Tuli Pispax romi hällä.

1630. V. Mies wißas Mestar Gabriel,
Oli siten Pispana siel;
Turus toimeu Teinei opett /
Pispan pian Jfäns lopett.

1641. VI. Mestar Pierax Biugge jällens;
Pispax pandu Maalle siuen;
Herza hynwä Hämäläisill /

1656. ob. Kelpais tai cans Carjalaisill.

1630. Suuri Bosta Saxon saawui /

1632. Siellä suurest Boitost caadui.

1629. Hurto Turus oli tuiftia.

1630. Surma Silmäin edes surtia.

1644. Juuti wiccas wielä fodei

1645. Häädäs riidan rieten soweit.

1648. Jumal sowingon Saxon annoi /
Keisar cowan Balon wannoi.

1649. Sit oli callis Carowuosi /

1650. Moni Näijän häädäs huusi /

Mutt' tai Pispax Birgerin Poica

Kirkoi corjais joca aica /

Turun Kir... caunniß caunniß /

1644. Caron caiten Wastell wahwiß /

Hynwin eli / hynwin opett /

Hynwiß

Huwäst wiijmäin Ikäns lopett/	1652 ¹
Quin tätä Suomi juurest suri/	
Annoi Jumal Armost juuri	
30. Doctor Estel Petreuxen/	1652.
Kuokis syndynen/ suomen suosstuinen	
Teineil Turus Ramatus pyhäät/	1629 ¹
Eai kyll tutkei Kirjat huwät.	
Turculaisi Kirkoheraan/	1634 ^o
Opet oifein monin kerran.	
Biblian Suomey tulkis Suomei/	1642 ^o
Eaikell huwäy Herran Huoneell.	
Andoi monda muuta prantijn/	
Joilla wirendens näntti.	
Eit näin wirastans waarin piti/	
Sill oli Dispar tuleman witti.	
Olip oife Opetraja/	
Siwenden totuttaja.	
Ei se rämeill ränhäille/	
Eikä juopun Tuomingeille.	
Cristin tzens waeldaan anda/	1655 ¹
Orpanallens Eruunus canda.	Carol.
Paloi Turun isoi puoli/	Gust.
Jocamonen Sydän cuoli.	1656 ²
Quin puoli toista Wuotta culut/	
Pispan Hengi Minnotst riutut/	
Ah tät Aica/ aica camall!	1657 ^o
Waiwat monet monell tawall:	
Tautt tappa taitawat/	
Gota waiwutta waldiat:	1655 ¹
Puolacat puskiat wäijy meitä/	1657 ²
Reissar mond muut autta hetttä.	Wenä.

1656. Wenäläinen vielä sitten /
 Läpi läp. Matka läpimitten /
 Niehet / Watmot monell murhat
 Suretta / surmaa / surkiall surmat.
 1657. Rutto Ruozis / Suomes / Resois /
 Rijas Narwas Wyburis / Wirois,
 Juuti juonicas vielä soiti /
 1658. Wälts sopi wälts oti :
 Hollandikin hoita Webell /
 1658. Ollet wära mennä Merell.
 Brandeburgt caitet cansa
 Ahleroitge Ruozt ansaan.
 Ah cuing saartan Saarta tätä /
 Mones paicas näky hätä.
 Sota surma / tauti tappa /
 Ket ei wäimein künnt nappa :
 Cuiles cuiteng Suomiculda /
 Sanomat sanon / muista mulda ;
 Culki cuuluissa Cuningas /
 Ruozhin crunattu Rubtinas /
 Carl Gösta caunucainen /
 Sangar sangen woimallinen
 Pusti puskeit Duolacoita
 Tulmi Juutei juonicoita
 Hajot Habdet Wibollisten
 Wieckain wesill oletwaisten /
 Toimit Turwan tuocalaisill
 Suomalaisill / Tarjalaisill /
 Carcot cauwas Wenäjäiset /
 Hajot häpiäll häjntäiset.
 Murta waipui wäimein Waldia.

Isän-

Jſänmaan tai hyvä baldia /
Waldacunnan cocon cuki /
Göteborgis cusa nuuki /
Tästä tuli Ruokalaisill /
Suru jekä Suomalaisill /
Surtiaſt surit Sopalaiset /
Wakiaſt walitit Birolaiſet.
Riitos cuitengin Jumalall /
Cunnia corckia caickiwallon;
Joca Riidoiſt Rauhan ſaatti
Wiholliset caaſi caicki.

1660.

Andoi Raubrn jocaculmald /
Aſett Juutni Juonet julmat /
Suututti pojat Puolocat /
Wäſytti wieckat Wänälaiſet /
Rauha Maalla, Rauha Weſill
Meno hyvä cotton käſill.

1660.

1661.

Tuli wiellä Herran tuomaſt
21. Doctor Jöns Jumalon ſuomaſt /
Biſpax walitit Baldialda /
Carl culuiſald Cuningalda.
Taitawa tai Ruohin Dalit
Parhap arwat Dappein porit /
Suotu Biſpax Suomalaisill /
Dappein pääxi Pohjalaisill:
Mihneuin ennen täällä tuttin /
Cuin Academia aljettin /

Tän

1640. Tanne tuli Professoriksi /
 1649. Täällä tehtiin Doctoriksi /
 Ett oli wirja wirasansa /
 Corkeest oppen' opisansa
 1649. Täällä kuhuttiin cuuluisaan
 Uptalan Academiaan,
 1658. Siellä sitti Bispaksi tehtiin /
 Siellä jätkens Suomeen siirtin /
 1663. Waan cuin oppenuille Rikta tuli /
 Donga Cuningaskin cuuli.
 Bissa täällä pojes kuhuttiin /
 Saarnamiehet asetettiin
 Väddäcupungin Kuokhin Rannan
 Kirkoherroja Ridderholmali.
 1671. Eusta nytt culke cumminghin
 Dispan Tilaa Linköpinghin.
 1665. Sitt Superintendens Rikast /
 Tuli Dispar hänen saas /
 32. Doctor JOHAN GEZELIUS
 1640. Joca Opia sikian hnyväst ties
 Professor ennen cuuluissas
 1649. Oli Dorptin Academies,
 Sitten Schedewijhs Kuokhin Maal
 1660. Oli Kirkoherroja Tilall.
 Sitt Superintendens Rikolaisill /
 Nytt jäll pandu Suomalaisill
 Seuracundia holhoman
 Opill sikiall edes. caghoman /

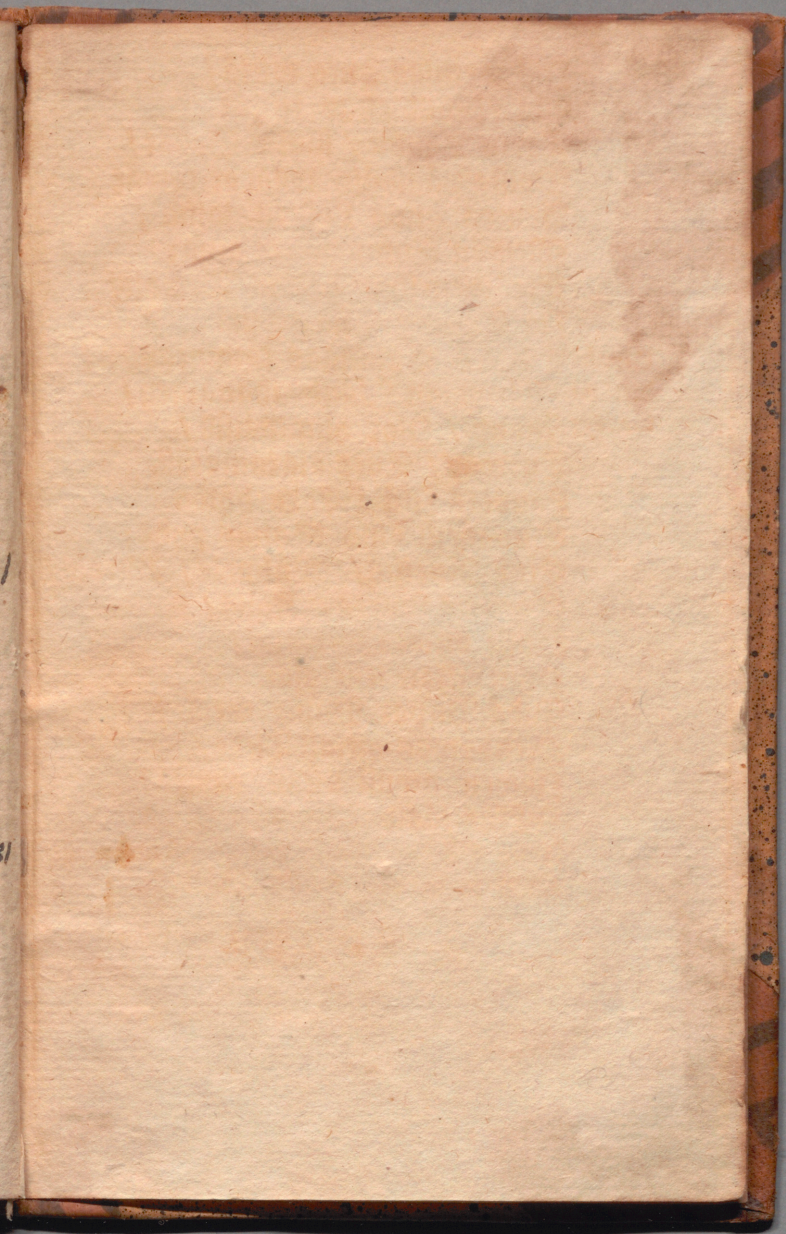
Toz Euninga wiriä Wirasans'
Hurscas hnywisa Tarwoisans
Kircoist Scoluist murben pitä /
Kirjoill' caunill outta nhtä /
Noita wirtäst prändät onda /
Lahjat hnywät meille canda.
Biellä Wyburisa oli
Bispan joca pion culi 1658!
VII. Mestor Nyles Nycopenlis
Ei Professor Aboënsis,
Hurscas ja hnywin oppenut /
Kirjans tyll kytten iukenu.
Nyht jäl VIII. Mest. Pietor Bromius 1666.
Naypein seas pidet ortuos.
SEKra hurscas hnywä Isä /
Armos heille luja lisä /
Että wirtät wirasansa
Nuhrettomat neuwosansa
Laumas tääl caunist cahtist
Oikiall Tielle talutoist;
Wahwist heitä hurscaita holhoman /
Nurioita nuhteleman:
Warjel waarast wainoitten /
Kirwot kimbust kiuukuitten:
Engeleilläs heitä holhoel /
Röhdä Ebristicundas suojel /
Ett pnyhdes pnyhtäisin /
Pabudest pois poiketaisin.

4 a
Lad

Isä armias autu wielä /
Mä fönbild apus fiellä:
Torju Taudit / suista Sodot /
Voista pääldäm waarat cotwat
Armos anna Lahjas laina /
Meidän Cuningallem aina;
Ett menesthis hywis Tawois/
Ja Cuningallisis arwuis

Carolus CARL Cuningas caunucainen /
XI. na. Isänmaan Isänd ihanainen /
euu. 1655. Alwur / Glox nlimmäisll /
Turwor / Tuer alammaisll.
Lapias Isä HERRA hywä
Suo meill aina Sanas pnhä /
Että Ruokis / Wiburis / Wirois /
Suomes suures / Rnlis / Rircois
Ollsit oikiat Opettajat /
Opin oikion selittäjat.
Pida Bispac Papit meille /
Owendamas oikiall Tielle /
Joiden arwull uscon cautta /
JESUS täädä Taitwasen autta.
Anna HERRA Rauha caittile Maacunnille /
Onni ja Terweys culletin Sädhyllä.

R O P P U.

40

Ex

